

Надання електронних послуг у контексті електронної ідентифікації в Україні

Лаба Оксана

Кафедра документознавства та ІД
Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу
Івано-Франківськ, Україна
laba_oksana@mail.ru

The basic methods of electronic identification are described. The practical aspects of the implementation of electronic identification in electronic information resources of public authorities are analyzed. The main trends in the development of electronic identification in Ukraine are identified.

Ключові слова: електронна ідентифікація, BANK ID, електронні інформаційні ресурси, електронний цифровий підпис.

Нинішній Уряд України активно проводить програму реформ, які спрямовують країну шляхом європейської інтеграції до відкритої та прозорої демократії. Електронне урядування визначено як один з найважливіших інструментів для досягнення цієї мети. Саме це й зумовило актуальність даного дослідження.

Впровадження електронного урядування передбачає електронну взаємодію державних організацій між собою, з бізнесом та з населенням [3]. Електронна взаємодія з фізичними та юридичними особами відбувається нині, зокрема, у формі надання електронних послуг центрами надання адміністративних послуг та іншими державними органами, з одного боку, а також подання електронних запитів та звернень до державних органів фізичними та юридичними особами, з іншого боку.

Електронна взаємодія фізичних та юридичних осіб з державними органами неможлива без електронної ідентифікації особи, яка подає електронний запит чи звернення, здійснює подання чи підписання петиції до влади чи замовляє адміністративну послугу в електронній формі. Значну увагу питанням електронної ідентифікації приділяють такі науковці як О. В. Ємелін [1], А. О. Мелашенко [5], , Т. М.

Шаповалова [8], технічні аспекти ідентифікації в інформаційних системах досліджував В. Г. Іванов [2].

Для аналізу можливостей замовлення адміністративної послуги в електронній формі заходимо на офіційний сайт Центру надання адміністративних послуг м. Івано-Франківська (далі – ЦНАП). ЦНАП пропонує різні види ідентифікації громадян, а саме Bank ID та авторизація через персональний кабінет. Для ідентифікації за допомогою персонального кабінету потрібно ввести номер мобільного телефону та пароль для входу. Після цього можна замовляти електронні послуги.

Якщо обрати на сайті ЦНАП спосіб ідентифікації Bank ID, то бачимо, що насправді реалізовано кілька технологій ідентифікації, зокрема, ідентифікація по IDcard та по електронному цифровому підпису. Незрозуміло, чому всі ці технології названі на сайті Bank ID, адже вони не завжди вимагають використання банківської системи.

Для ідентифікації з допомогою банківських інформаційних систем запропонований перелік з п'яти банків, що підтримують цю послугу. Слід зауважити, перелік банків на сьогодні є невеликий порівняно з кількістю банківських установ, представлених на ринку України. Кожен користувач системи інтернет-банкінгу може здійснювати ідентифікацію через Bank ID. Для цього треба ввести дані для входу в інтернет-банк, підтвердити дію через пароль, надісланий на номер мобільного телефону, та зареєструватися для Bank ID. Після реєстрації дані з банківської системи передаються до ЦНАП і користувач має можливість отримувати адміністративні послуги від зазначеного державного органу.

Слід зазначити, що у межах реалізації Комплексної програми розвитку фінансового сектору України до 2020 року Національний банк затвердив у вересні 2016 року порядок функціонування Єдиної національної системи електронної дистанційної ідентифікації фізичних і юридичних осіб Bank ID. Цим порядком урегульована взаємодія банків із системою Bank ID НБУ та суб'єктами надання адміністративних послуг. Сподіваємось, що нормативне регулювання цього процесу з боку НБУ матиме позитивний вплив на розвиток електронної ідентифікації за допомогою використання банківської системи в Україні.

Крім того, електронна ідентифікація може відбуватися з використанням електронного цифрового підпису (далі – ЕЦП). Для цього може використовуватися ЕЦП, отриманий у Державній фіскальній службі України. Варто зауважити, що ЕЦП може виготовлятися також іншими організаціями, зокрема, банківськими установами та іншими акредитованими центрами сертифікації ключів. Для здійснення електронної ідентифікації слід вибрати файл електронного ключа, з якого буде зчитуватися інформація, а також ввести пароль ЕЦП. Далі відбудеться передача даних особи – власника ЕЦП до ЦНАП. Слід додати, що при виготовленні ЕЦП особа погоджується на передачу персональних даних третім сторонам – суб'єктам електронної взаємодії. Після цього уможлиблюється замовлення електронних послуг, реєстрація на прийом до посадових осіб, подання електронних запитів тощо.

Заснування Центру надання адміністративних послуг в м. Івано-Франківськ відбулося ще в 2010 році, однак надання електронних послуг активізувалося в останні роки, що зумовлено удосконаленням нормативно-правового забезпечення впровадження електронного урядування в Україні, а також стрімким розвитком сучасних інформаційних технологій, які уможлиблюють використання сучасних

технічних та програмних засобів для електронної ідентифікації громадян.

ЛІТЕРАТУРА

- [1] А. Емелин, “Основные подходы к использованию электронной подписи при заключении на финансовом рынке договоров с физическими лицами”, Деньги и кредит, vol. 9, 2015, https://www.cbr.ru/publ/MoneyAndCredit/emelin_09_15.pdf.
- [2] В. Иванов, “Идентификация користувачів інформаційних систем: аналіз і прогнозування підходів”, Системний аналіз. Інформатика. Управління (САГУ–2012), матеріали III Міжнар. наук.-практ. конф., м. Запоріжжя, 14-16 берез. 2012. Запоріжжя: КПУ, 2012, pp. 127-128.
- [3] О. Лаба, “Внедрение электронного правительства в Украине в контексте использования новых информационных технологий электронного делопроизводства,” Science, engineering and technology in the context of globalization: paradigmatic characteristics and problems of integration, Materials of the international scientific conference on October 28–29, 2015, pp. 38–41, 2015.
- [4] О. Лаба, “До питання електронної ідентифікації в Україні”, Інформація та документ у сучасному науковому дискурсі, збірник наукових статей. Івано-Франківськ, 2017, pp. 59-70.
- [5] А. Мелашенко, “Електронна ідентифікація як елемент електронних бізнесів”, Електронне діловодство, монографія. Київ, 2013, <http://dm.dep145.org.ua/node/6>.
- [6] С. Румянцева, “Запровадження BANK ID в Україні”, Цінні папери України, vol. 13-14, 2016, http://www.securities.org.ua/securities_paper/review.php?id=909-910&pub=7471.
- [7] Центр надання адміністративних послуг м. Івано-Франківська [web-site], <http://www.cnar.if.ua>.
- [8] Т. Шаповалова, “Електронна ідентифікація громадян у контексті проблеми формування системи електронних адміністративних послуг”, матеріали III наук.-практ. семін., Дніпропетровськ, 30 берез. 2015.